Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Maria Uranga Jauregi

Andoain, Gipuzkoa (1916)

Aurkibidea

Biografia

Andoaingo Etxarri baserrian jaioa. Ama andoaindarra zuen, eta aita azpeitiarra. Sei senidetan gazteena, hogeita hiru urte bete zituen arte baserrian bizi izan zen. Gero, ordea, anaia etxera ezkondu zenean, neskame joan zen Villabonara, eta hamar urte egin zituen bertan, Segurola harategian lanean.

Zintak

AND-049

- **Proiektua**: Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Artetxe, Miren
- **Data**: 2010-11-22
- **Iraupena**: 78 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Errazkin, Aitor

Pasarteak

1. Bost mutil nahiago, bost neska baino

- **Erref**: AND-049/002
- **Iraupena**: 0:01:02. **Hasi**: 00:01:05. **Bukatu**: 00:02:07
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:
Sei senide izan ziren Mariaren etxean: bost mutil eta Maria gazteena. Mariak hori bentaja zela dio, baina aitak esaten omen zuen nahiago zituela bost mutil etxean, bost neska baino. Mariak ez du oso argi zergatik.

2. Txikitako oroitzapen txarrik ez

- **Erref**: AND-049/004
- **Iraupena**: 0:00:52. **Hasi**: 00:02:24. **Bukatu**: 00:03:16
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:
Haurra zeneko oroitzapen txarrik ez du Mariak. Egun baino lasaiago bizi zen jendea. Beste patxada batekin.

3. Eskolan neskak eta mutilak bereizita

- **Erref**: AND-049/005
- **Iraupena**: 0:01:51. **Hasi**: 00:03:16. **Bukatu**: 00:05:07
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:
Eskolan neskak eta mutilak bereizita egoten ziren. Oroitzapen onak ditu Mariak. Hamahiru urte bete arte aritu zen bertan. Gazteleraz irakasten zien maistrak.

4. Eskolako zigorrak

- **Erref**: AND-049/006
- **Iraupena**: 0:00:55. **Hasi**: 00:05:07. **Bukatu**: 00:06:02
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Zigorrak

Laburpena:
Mariak dio behar zen alditan zigortzen zituela maistrak, eta zigorrak nolakoak izaten ziren kontatzen du.

5. Aita errespetuzkoa

- **Erref**: AND-049/007
- **Iraupena**: 0:01:12. **Hasi**: 00:06:02. **Bukatu**: 00:07:14
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua

Laburpena:
Aita errespetuzkoa zuten, jenio bizikoa. Otordutan eta jai arratsaldetako etxeratzeko ordutegiarekin ez zen bromarik izaten.

6. Gurasoei berorika

- **Erref**: AND-049/009
- **Iraupena**: 0:00:52. **Hasi**: 00:07:57. **Bukatu**: 00:08:49
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua

Laburpena:
Mariak dio egun baino errespetu gehiago izaten zietela seme-alabek gurasoei. Berorika zuzentzen zitzaizkien eta erantzun txarrik ez zieten ematen.

7. Eguberri egunean turroi biguna

- **Erref**: AND-049/010
- **Iraupena**: 0:01:03. **Hasi**: 00:08:49. **Bukatu**: 00:09:52
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Etxe barruko ospakizunak

Laburpena:
Garai batean ez zen egun bezainbeste bazkari eta ospakizun izaten. Mariaren etxean San Inazio egunean eta Gabonetan oiloa hiltzen zuen amak, eta eguberri egunerako, turroi pixka bat eramango zuen etxera.

8. Arrozesnea kapritxo bakarra

- **Erref**: AND-049/011
- **Iraupena**: 0:01:49. **Hasi**: 00:09:52. **Bukatu**: 00:11:41
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Etxe barruko ospakizunak

Laburpena:
Amak oiloa hiltzen zuenetan salda egiten zuen lehenik eta haragia saltsan jarri gero. Garbantzuak ere prestatzen omen zituen halakoetan, eta postretarako, aia edo arrozesnea. Mariak eta haren anaiek arrozesnea nahiago izaten zuten, aukeran.

9. Gosaritan baratxuri zopa eta kafesnea

- **Erref**: AND-049/013
- **Iraupena**: 0:01:22. **Hasi**: 00:12:33. **Bukatu**: 00:13:55
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:
Gosaritan baratxuri zopa eta kafesnea izaten zituzten, aitak preparatuak.

10. Aita sukalde lanetan

- **Erref**: AND-049/014
- **Iraupena**: 0:00:54. **Hasi**: 00:13:55. **Bukatu**: 00:14:49
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:
Amonarik ez zuten eta ama goizean goiz irteten zen etxetik, esnea saltzera. Egoera horretan, Mariari ez zitzaion arraro egiten aita sukaldean kuzinatzen ikustea.

11. Jaiero mezara

- **Erref**: AND-049/016
- **Iraupena**: 0:01:37. **Hasi**: 00:15:17. **Bukatu**: 00:16:54
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:
Ongi erakutsi zizkioten Mariari Dotrina eta jaiero mezara joan beharra zegoela. Dotrina eskolan ikasi zuen, gaztelaniaz.

12. Jaunartzea zuriz jantzita nahi

- **Erref**: AND-049/018
- **Iraupena**: 0:01:59. **Hasi**: 00:17:15. **Bukatu**: 00:19:14
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Sakramentuak

Laburpena:
Jaunartzea zuriz jantzita egin nahi izan zuen Mariak, eta hala egitea lortu zuen. Egun hura etxean ospatu zuten, eta erregalorik gabe.

13. Jai arratsaldetako bilerak eta ibilerak

- **Erref**: AND-049/023
- **Iraupena**: 0:00:58. **Hasi**: 00:24:01. **Bukatu**: 00:24:59
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:
Jai arratsaldetan bailarako neska-mutilak musikaren jiran elkartu eta dantzan aritzen ziren. Iluntzean, mutilek neskak etxera lagundu nahi izaten zituzten.

14. Neska-laguntzaren arriskuak

- **Erref**: AND-049/024
- **Iraupena**: 0:00:52. **Hasi**: 00:24:59. **Bukatu**: 00:25:51
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Jaiotzak

Laburpena:
Mariak dio neska-laguntzeak arriskuak zituela. Emakume ezkongabea haurdun geratzea lotsa handia izaten zen familiarentzat.

15. Villabonako umezurztegia: Casa-cuna

- **Erref**: AND-049/025
- **Iraupena**: 0:01:40. **Hasi**: 00:25:51. **Bukatu**: 00:27:31
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Familia eredu desberdinak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:
Haurdun geratzen ziren emakume ezkongabeak Villabonako Casa-cunara joan ohi ziren erditzera. Mariak dio garai batean haurrak bertan geratu ohi zirela, baina garai batetik haurrera, haur jaio berriaren eta amaren arteko kontaktua sustatzen hasi omen ziren eta askok eramaten omen zituzten seme-alaba jaioberriak eurekin etxera.

16. Etxe-jabetzarik ez; denak errentan

- **Erref**: AND-049/029
- **Iraupena**: 0:01:32. **Hasi**: 00:30:59. **Bukatu**: 00:32:31
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Maizterrak ziren Andoaingo Etxarri baserrian; mariak dioenez, euren inguruko gehienak bezalaxe. Eguberritan ordaintzen zuten urte osoko errenta, dirutan eta errege-sagarretan.

17. Maiorazkoaren eragina senideengan

- **Erref**: AND-049/031
- **Iraupena**: 0:02:11. **Hasi**: 00:32:55. **Bukatu**: 00:35:06
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Anaia zaharrena ezkondu zenean joan behar izan zuen Mariak neskame.

18. Neskame lanak, hileko berrogei pezetaren truke

- **Erref**: AND-049/032
- **Iraupena**: 0:02:00. **Hasi**: 00:35:06. **Bukatu**: 00:37:06
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:
Neskame lana lortu zuenekoa kontatzen du Mariak. Harategia zeukan familia baten etxean jardun zuen hamar urtez, etxeko lanak egiten.

19. Neskamea morroiarekin ezkondu

- **Erref**: AND-049/034
- **Iraupena**: 0:01:04. **Hasi**: 00:38:16. **Bukatu**: 00:39:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:
Maria neskame ari zen etxean morroi bat ere bazen, nagusiek adoptatua, baina era berean, familiakoa zena. Denborarekin, mutil hura izango zen Mariaren senarra.

20. Senargaiarekin tripakiak garbitzen

- **Erref**: AND-049/035
- **Iraupena**: 0:01:13. **Hasi**: 00:39:20. **Bukatu**: 00:40:33
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:
Etxe berean lanean ezagutu zuten elkar Mariak eta bere senarrak, eta elkarrekin lan egitea tokatu zitzaien behin baino gehiagotan. Mariak elkarri mehatxuka bukatu zutenekoa kontatzen du.

21. Andoain euskalduna zen lehen

- **Erref**: AND-049/038
- **Iraupena**: 0:00:32. **Hasi**: 00:43:26. **Bukatu**: 00:43:58
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:
Maria gaztea zenean euskara hutsean aritzen zen jendea Andoainen.

22. "Aitari esan ezkutatzeko"

- **Erref**: AND-049/043
- **Iraupena**: 0:02:25. **Hasi**: 00:51:20. **Bukatu**: 00:53:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939)

Laburpena:
Mariak gogoan ditu gerra zibila hasi zenekoak. Nonbait, eskuindarra zuen aita, eta haren ideologia bereko okin batek ezkutatuta egoteko aholkua eman omen zion aitari. Mendeku kontu ugari izan zen gerran.

23. Iruñeako soldaduen lagun

- **Erref**: AND-049/044
- **Iraupena**: 0:02:15. **Hasi**: 00:53:45. **Bukatu**: 00:56:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939)

Laburpena:
Mariak dio soldadu nafarrak sartu zirela herrira, eta eurekin harremana izan zutela. gazte erdaldunak omen ziren, Iruñea aldekoak.

24. Alderik ez Andoaingo kaletarren eta baserritarren artean

- **Erref**: AND-049/050
- **Iraupena**: 0:01:03. **Hasi**: 01:03:39. **Bukatu**: 01:04:42
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

Laburpena:
Mariak ez du inoiz alde nabarmenik sumatu Andoaingo kaletarren eta baserritarren artean.

25. Santa Barbarari errezua

- **Erref**: AND-049/052
- **Iraupena**: 0:01:27. **Hasi**: 01:05:53. **Bukatu**: 01:07:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Ohiturak eta sinesmenak

Laburpena:
Garai bateko errezo eta sineskerei buruz galdetuta, gazteleraz esan du bat Mariak, Santa Barbarari esaten ziotena. Mariaren amak kandelak pizten zituen ekaitza zenean.

26. Santa Krutzak Andoainen

- **Erref**: AND-049/054
- **Iraupena**: 0:02:05. **Hasi**: 01:09:25. **Bukatu**: 01:11:30
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak

Laburpena:
Garai bateko herriko jaiak ez ziren egungoak bezalakoak. Sokatira, dantza askean ibili, eta askoz gehiagorik ez zen. Mariari sako gustatu izan zaio dantzatzea.

27. Euskararik politena, Donostiatik Tolosarainokoa

- **Erref**: AND-049/058
- **Iraupena**: 0:01:33. **Hasi**: 01:15:58. **Bukatu**: 01:17:31
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua

Laburpena:
Euskararik politena Donostiatik Tolosarako tartean hitz egiten dena da.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-11-01

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com